

ΜΑΘΗΜΑ/ ΤΑΞΗ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ**ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ** 14.02.2026**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**

A1. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτό τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 5) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις **λέξεις/φράσεις** του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 5):

[ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ]

1. Στην κοινωνική ζωή του ο Μαντίθεος επέδειξε κόσμια συμπεριφορά.
2. Ο Μαντίθεος ακολουθούσε το παράδειγμα της άσωτης ζωής των νέων της εποχής του.
3. Ο Μαντίθεος υπαινίσσεται ότι έγινε εις βάρος του κάποιου είδους δίκη ή καταγγελία.
4. Κατά τον Μαντίθεο οι Αθηναίοι εμπλέκονταν συχνά σε δικαστικές διαμάχες.
5. Ο Μαντίθεος ζητά από τους βουλευτές να αναλογιστούν τις στρατιωτικές υπηρεσίες του προς την πόλη.

Μονάδες 10**Απάντηση**

1. – Σωστό: μέγιστον ήγοῦμαι τεκμήριον εἶναι τῆς ἐμῆς ἐπιεικείας
2. – Λάθος: τῶν νεωτέρων ὅσοι περὶ κύβους ἢ πότους ἢ [περὶ] τὰς τοιαύτας ἀκολασίας τυγχάνουσι τὰς διατριβὰς ποιούμενοι, πάντας αὐτοὺς ὄψεσθέ μοι διαφόρους ὄντας
3. – Λάθος: οὐδεὶς ἂν ἀποδείξαι περὶ ἐμοῦ δύναίτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφὴν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγεννημένην·
4. – Σωστό: ἑτέρους ὁρᾶτε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας καθεστηκότας.
5. – Σωστό: Πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέψασθε οἷον ἐμαυτὸν παρέχω τῇ πόλει

B1. Αφού εξηγήσετε κάθε έναν από τους όρους «δίκην, γραφήν, εἰσαγγελίαν» να εξηγήσετε πώς αυτή η αναφορά εξυπηρετεί το σκοπό του Μαντίθεου όσον αφορά την δημόσια εικόνα του.

Μονάδες 10

Απάντηση

δίκην

στην Αθήνα δίκη λεγόταν η ιδιωτική δίκη (αγών ίδιος). Δίκη μπορούσε να κινήσει ως ενάγων (κατηγορός) μόνον άνδρας, ελεύθερος, ενήλικας και επίτιμος (με πολιτικά δικαιώματα), εφόσον νόμιζε ότι αδικείται.

γραφήν

ήταν ο πιο συνηθισμένος τύπος δημόσιας δίκης. Ονομαζόταν έτσι διότι, όπως φαίνεται, αρχικά ήταν ο μόνος τύπος υπόθεσης, όπου η καταγγελία έπρεπε να υποβληθεί εγγράφως. Οι δημόσιες δίκες αφορούσαν αδικήματα τα οποία έθιγαν το σύνολο της κοινότητας, όπως π.χ. η προδοσία, η λιποταξία ή η κατάχρηση δημοσίου χρήματος.

είσαγγελίαν

η εισαγγελία στην Αθήνα ήταν δημόσια κατηγορία ή καταγγελία για σοβαρότατα δημόσια αδικήματα που αφορούσαν την ασφάλεια του κράτους (προδοσία, συνωμοσία κ.λπ.). Εισαγόταν πρώτα στη Βουλή των πεντακοσίων, η οποία επέβαλλε στον ένοχο πρόστιμο μέχρι 500 δρχ. Για αυστηρότερη ποινή παρέπεμπε την υπόθεση για εκδίκηση στην Εκκλησία του δήμου ή στην Ηλιαία. Η Εκκλησία έκρινε μόνον τις πολιτικές υποθέσεις. Τον 4ο π.Χ. αιώνα η χρήση της εισαγγελίας γενικεύθηκε και για υποθέσεις ήσσονος σημασίας.

Ο Μαντίθεος αναφερόμενος emphatically στους τρεις σπουδαιότερους τύπους δίκης της εποχής (**δίκην, γραφήν, είσαγγελίαν**) ισχυρίζεται ότι δεν είχε εμπλακεί σε καμία από αυτές. Αυτό έχει ιδιαίτερη βαρύτητα για τους Αθηναίους της εποχής μιας και ήταν φιλόδοκοι. Αποδεικνύει έτσι το ήθος του και ενισχύει τη θέση του στο δικαστήριο καθώς έχαιραν ιδιαίτερης εκτίμησης όσοι δεν παρουσιάζονταν στο δικαστήριο είτε ως κατηγοροί είτε ως κατηγορούμενοι. Ο ίδιος είναι υπεύθυνος και νομοταγής πολίτης και τα όσα αναφέρει λειτουργούν υπέρ του διότι η μοναδική του παρουσία σε δικαστήριο είναι αυτή λόγω της δοκιμασίας. Έτσι είναι άξιος εμπιστοσύνης στα μάτια των δικαστών.

Τα επιχειρήματα του Μαντίθεου αποσκοπούν στο να πείσουν τους βουλευτές να επικυρώσουν την εκλογή του ως βουλευτή. Βασικό μέλημά του είναι να αποδείξει ότι ήταν συνεπής και άμεμπτος στη δημόσια ζωή του. Επειδή όλα όσα υποστηρίζει είναι αλήθεια διακατέχεται από αυτοπεποίθηση, και τα επιχειρήματά του δεν είναι αληθοφανή αλλά αληθή.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ [ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ]

Ίσοκράτης, *Άρεοπαγίτικος* §§48-50

Στον *Άρεοπαγίτικο* ο Ίσοκράτης κάνει έκκληση προς τους συμπολίτες του Αθηναίους για αναπροσαρμογή της πολιτικής τους στα εσωτερικά και εξωτερικά θέματα και επιστροφή στις πατροπαράδοτες αρχές διακυβέρνησης της πόλης, όταν ο Άρειος Πάγος ήταν ο θεματοφύλακας της ηθικής διαπαιδαγώγησης των πολιτών.

Γι' αυτό δεν σύχναζαν οι νέοι σε μέρη τυχερών παιχνιδιών, ούτε σε χαμαιτυπεία με αυλητρίδες, ούτε σε συγκεντρώσεις τέτοιου είδους όπου σήμερα περνούν την ημέρα τους, αλλά αφοσιώνονταν στις ασχολίες στις οποίες είχαν ταχθεί, όπου θαύμαζαν και ζήλευαν όσους πρώτευαν σ' αυτά. Τόσο πολύ απέφευγαν την αγορά, ώστε, και αν καμιά φορά αναγκάζονταν να περάσουν μέσα από αυτήν, όλοι έβλεπαν ότι το έκαναν με πολλή συστολή και σωφροσύνη. Το να αντιμιλούν στους μεγαλύτερους ή να τους κοροϊδεύουν το θεωρούσαν φοβερότερο από όσο φοβερό θεωρείται σήμερα η ανάρμοστη συμπεριφορά προς τους γονείς. Κανένας, ούτε καν καλός υπηρέτης, θα τολμούσε να φάει ή να πει ποτό σε καπηλειό· γιατί φρόντιζαν να είναι σεμνοί και να μη βωμολοχούν. Ακόμη, αυτούς που αστειεύονταν και είχαν κάποια ικανότητα να κοροϊδεύουν, όσους σήμερα αποκαλούν ευφυείς, εκείνοι τους θεωρούσαν ανόητους. Κανείς ας μη νομίσει ότι διάκειμαι δυσμενώς προς όσους είναι σε νεαρή ηλικία. Γιατί δεν τους θεωρώ υπεύθυνους για όσα συμβαίνουν· εξάλλου, γνωρίζω καλά ότι οι περισσότεροι από αυτούς είναι ελάχιστα ευχαριστημένοι με αυτή την κατάσταση, η οποία τους επιτρέπει να επιδίδονται σ' αυτές τις ακολασίες. Γι' αυτό δεν θα είχα καμιά δικαιολογία να κατηγορώ αυτούς· πολύ πιο δίκαιο θα ήταν να καταφέρομαι εναντίον εκείνων που κυβέρνησαν την πόλη λίγο πιο μπροστά από μας. (Μτφρ. Α.Ι. Γιαγκόπουλος - Ζ.Ε. Μαλαθούνη)

B2. Αφού διαβάσετε και τα δύο κείμενα (πρωτότυπο και μεταφρασμένο) που σας έχουν δοθεί να καταγράψετε τα χαρακτηριστικά που προβάλλει ο Μαντίθεος ως απόδειξη της χρηστότητάς του και πώς αυτά έρχονται σε αντίθεση με τα όσα αναφέρει ο Ίσοκράτης.

Μονάδες 10

Απάντηση

B2. Στο συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο, ο Ίσοκράτης κακίζει τη νεολαία της εποχής του για μία σειρά από κακές συνήθειες, στις οποίες αναφέρεται και ο Μαντίθεος ως απόδειξη του

ενάρητου χαρακτήρα του. Η συμπεριφορά του Αθηναίου πολίτη στην ιδιωτική του ζωή έπαιζε καθοριστικό ρόλο στην δοκιμασία για την ανάληψη του δημόσιου αξιώματος.

Πιο αναλυτικά, αναφέρει πως στη δημόσια ζωή του υπήρξε ειλικρινής ήπιος και κυρίως κόσμιος. Οι αντίπαλοί του ήταν άσωτοι, διεφθαρμένοι και επιδίδονταν σε ακολασίες, σύχναζαν σε σκιραφεία, κυβευτήρια όπου έπαιζαν ζάρια ή σε καπηλεία όπου έκαναν παρέα με κοινές γυναίκες. Οι συνήθειες αυτές ήταν κακές και οι τόποι, τόποι διαφθοράς (*περι κύβους ή πότους ...ποιούμενοι*). Μεταξύ άλλων γνώρισμα των ανέντιμων αυτών νέων ήταν να συκοφαντούν τους έντιμους και να διαδίδουν ψευδείς φήμες εις βάρος τους. Σκοπός τους ήταν να εξομοιώνουν τους έντιμους με τον εαυτό τους, για να απαλύνουν τις κακές εντυπώσεις εναντίον τους. Ο Μαντίθεος υποστηρίζει ότι έπεσε θύμα ψευδολογίας και συκοφαντίας. (*περι έμοϋ λογοποιοϋντας και ψευδομένους*)

Στο παράλληλο κείμενο του Ισοκράτη, ο ρήτορας περιγράφει μια γενικότερη ηθική παρακμή των νέων της εποχής του. Παρουσιάζεται ένα πρότυπο αγωγής και κοινωνικής συμπεριφοράς των νέων του παρελθόντος. Χαρακτηριστικά, οι νέοι του παρελθόντος απέφευγαν χώρους ηθικής χαλάρωσης και αφοσιώνονταν στα καθήκοντά τους, επιδιώκοντας την αριστεία. Παράλληλα, τονίζεται η σωφροσύνη και η συστολή στον δημόσιο χώρο (*αφοσιώνονταν στις ασχολίες...σωφροσύνη*) ενώ ταυτόχρονα προβάλλεται ο απόλυτος σεβασμός προς τους μεγαλύτερους, (*το να αντιμιλούν...γονείς*) αφού η αντιλογία και ο χλευασμός τους θεωρούνταν ιδιαίτερα σοβαρά παραπτώματα. Τα παραπάνω έρχονται σε πλήρη αντίθεση με την εποχή του. Οι νέοι περνούν τον χρόνο τους σε χώρους ακολασίας, επιδίδονται σε ανάρμοστες διασκεδάσεις, κοροϊδεύουν τους μεγαλύτερους και θεωρούν την ασέβεια και τη χυδαιότητα αποδεκτές μορφές συμπεριφοράς.

Επομένως, ο Μαντίθεος παρουσιάζει τον εαυτό του ως πρότυπο χρηστού πολίτη που δεν έχει καμία σχέση με την αρνητική εικόνα της νεολαίας, που σκιαγραφεί ο Ισοκράτης. Ο τελευταίος μάλιστα υιοθετεί έναν μετριοπαθή και παιδευτικό τόνο, δηλώνοντας ότι δεν κατηγορεί τους νέους, αλλά μεταθέτει την ευθύνη στους προηγούμενους κυβερνώντες. Με αυτόν τον τρόπο, αναδεικνύει τη σημασία της πολιτικής και της παιδείας στη διαμόρφωση του ήθους των πολιτών.

B3. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω διατυπώσεις ως Σωστές (Σ) ή Λανθασμένες (Λ):

1. Οι άτεχνες αποδείξεις είναι υποκειμενικά πειστήρια που οφείλονται στην τεχνική δεξιότητα του ρήτορα.
2. Ο ιδανικός Ομηρικός ήρωας συνδύαζε την πολιτική δράση με την γενναιότητα στη μάχη.
3. Ο Πλάτωνας διέκρινε τους ρητορικούς λόγους σε τρία είδη.
4. Τα μέρη του ρητορικού λόγου είναι *προοίμιον, διήγησις, πίστις και επίλογος*.
5. Η *παθοποιία* είναι σημαντική, επειδή οι άνθρωποι αποφασίζουν περισσότερο συναισθηματικά παρά λογικά.

Μονάδες 10

Απάντηση

B3.

- 1-Λ
2- Σ
3- Λ
4- Σ
5-Σ

B4. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου της Νέας Ελληνικής με **ομόρριζα** (απλά ή σύνθετα) του ρηματικού τύπου **εἶχον**, ώστε να ολοκληρωθεί ορθά το νόημά τους:

[ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ]

- Τα επιχειρήματά του δεν είχαν καμία ..... με το θέμα.
- Όταν ο καταναλωτής καθυστερεί την εξόφληση του λογαριασμού ύδρευσης, η ..... νερού μπορεί να διακοπεί.
- Το ..... μας συμμετείχε στους μαθητικούς αθλητικούς αγώνες.
- Μπορείς να του εμπιστευτείς το μυστικό σου, είναι .....
- Εκ των υστέρων ένιωθε ..... για τη βάνουση συμπεριφορά του.

Μονάδες 10

Απάντηση

B4. σχέση, παροχή, σχολείο, εχέμυθος, ενοχές

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ**Ίσοκράτης, Πρὸς Δημόνικον §§5-7**

(έκδ. των Mathieu, G., Brémond, É. Παρίσι: Les Belles Lettres, 1929, ανατ. 1963)

Στο έργο αυτό παρατίθενται διάφορες πρακτικές διδαχές του Ισοκράτη προς κάποιον Δημόνικο για έναν ορθό και ηθικό τρόπο ζωής.

Διόπερ ήμεϊς οὐ παράκλησιν εύρόντες αλλά παραίνεσιν γράψαντες μέλλομέν σοι συμβουλεύειν, ὧν χρῆ τούς νεωτέρους όρένεσθαι καὶ τίνων ἔργων απέχεσθαι καὶ ποίοις τισὶν ανθρώποις όμιλεῖν καὶ πῶς τὸν έαυτῶν βίον οίκονομεῖν. Ὅσοι γάρ τοῦ βίου ταύτην τήν όδόν έπορεύθησαν, οὔτοι μόνοι τῆς άρετῆς έφικέσθαι γνησίως ήδυνήθησαν, ής οὐδέν κτῆμα σεμνότερον οὐδέ βεβαιότερόν έστιν. Κάλλος μὲν γάρ ή χρόνος άνήλωσεν ή νόσος έμάρανεν, πλοῦτος δέ κακίας μάλλον ή καλοκαγαθίας ύπηρετής έστιν, έξουσίαν μὲν τῆ ράθυμια παρασκευάζων, έπί δέ τας ήδονάς τούς νέους παρακαλῶν· ρώμη δέ μετά μὲν φρονήσεως ώφέλησεν, άνευ δέ ταύτης πλειώ τούς έχοντας έβλαψεν καὶ τὰ μὲν σώματα τῶν ασκούντων έκόσμησεν, ταῖς δέ τῆς ψυχῆς έπιμελείαις έπεσκότησεν. Ἡ δέ τῆς άρετῆς κτῆσις οἷς άν άκιβδήλως ταῖς διανοίαις συναυξηθῆ, μόνη μὲν συγγηράσκει, πλούτου δέ κρείττων, χρησιμωτέρα δ' εύγενείας έστιν, τὰ μὲν τοῖς άλλοις άδύνατα δυνατά καθιστᾶσα, τὰ δέ τῷ πλήθει φοβερὰ θαρσαλέως ύπομένουσα, καὶ τὸν μὲν όκνον ψόγον, τὸν δέ πόνον έπαινον ήγουμένη.

πaráκλησις: προτροπή

όρέγομαί τινος: επιθυμώ πολύ κάτι

όμιλώ τινι: συναναστρέφομαι κάποιον

έφικνοῦμαι: πετυχαίνω, φτάνω

άναλίσκω: αφανίζω, καταστρέφω

άκιβδήλως: με γνήσιο τρόπο, χωρίς νοθεία

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να αποδώσετε στα Νέα Ελληνικά το απόσπασμα: « **Διόπερ ήμεϊς οὐ παράκλησιν .... οὐδέ βεβαιότερόν έστιν**». [ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ]

Μονάδες 20

Απάντηση

Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο εμείς, αφού δεν επιδιώξαμε προτροπή αλλά γράψαμε φιλική συμβουλή, σκοπεύουμε να σε συμβουλευόμαστε ποια πράγματα πρέπει οι νεότεροι να επιθυμούν και από ποιες πράξεις να απέχουν και με ποιους ανθρώπους να συναναστρέφονται και πώς να οργανώνουν τη δική τους ζωή. Γιατί όσοι ακολούθησαν αυτόν τον δρόμο της ζωής, αυτοί μόνοι κατόρθωσαν να φτάσουν πραγματικά την αρετή, από την οποία κανένα απόκτημα δεν υπάρχει σπουδαιότερο και ασφαλέστερο.

Γ2. Ποια η αξία της (ηθικής) αρετής για τον άνθρωπο, σύμφωνα με τον Ισοκράτη;

Μονάδες 10

Απάντηση

Η αρετή, κατά τον Ισοκράτη, συνιστά το μοναδικό απαραβίαστο αγαθό «βεβαιότερον κτῆμα», καθώς δεν φθείρεται από τον χρόνο ή την ασθένεια όπως η ομορφιά («Κάλλος μὲν γὰρ ἢ χρόνος ἀνήλωσεν ἢ νόσος ἐμάρανεν»). Υπερέχει του πλούτου («πλοῦτος δὲ κακίας μᾶλλον ἢ καλοκαγαθίας ὑπέρτης ἐστίν») και της ευγενικής καταγωγής, διότι δεν οδηγεί στην αλαζονεία ή τη ραθυμία, αλλά καλλιεργεί τη διάνοια και τη φρόνηση. Τέλος, προσφέρει στον άνθρωπο την ψυχική αντοχή να αντιμετωπίζει τις αντιξοότητες της ζωής με θάρρος, μετατρέποντας την προσπάθεια και τον μόχθο σε πηγή κοινωνικού επαίνου («τὸν μὲν ὄκνον ψόγον, τὸν δὲ πόνον ἔπαινον ἡγουμένη»).

Γ3. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους:

α.

παράκλησιν : δοτική ενικού

τίνων: δοτική πληθυντικού

νόσος: αιτιατική πληθυντικού

ὑπέρτης: γενική ενικού

τῷ πλήθει: ονομαστική πληθυντικού

(μονάδες 5)

β.

γράψαντες : β' πληθυντικό οριστικής παρακειμένου στη μέση φωνή

ἐπορεύθησαν: β' ενικό προστακτικής στο χρόνο και την φωνή που βρίσκεται

παρακαλῶν: γ' πληθυντικό οριστικής παρατατικού στην ενεργητική φωνή
ἔχοντας : α' πληθυντικό υποτακτικής αορίστου β' στην ίδια φωνή
(μονάδες 5).

Μονάδες 10

Απάντηση

α.

παρακλήσει

τίσι(ν)

νόσους

υπηρέτου

πλήθη

β.

γέγραφε

πορεύθητι

παρεκάλουν

σχῶμεν

Γ4.

α) Να γράψετε τον συντακτικό ρόλο των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου γράφοντας και τον όρο που προσδιορίζουν:

είναι...

στον όρο....

τοὺς νεωτέρους
ὀρέγεσθαι
τῆς ἀρετῆς
σεμνότερον
χρόνος
τὰ σώματα

(μονάδες 6)

Απάντηση

- **τοὺς νεωτέρους:** Υποκείμενο στο απαρέμφατο *ὀρέγεσθαι*
- **ὀρέγεσθαι:** τελικο απαρέμφατο υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα *χρή*

- **τῆς ἀρετῆς:** Αντικείμενο στο απαρέμφατο *ἐφικέσθαι*
- **σεμνότερον:** Κατηγορούμενο στο υποκείμενο *κτῆμα* (μέσω του συνδετικού ἔστιν)
- **χρόνος:** Υποκείμενο στο ρήμα *ἀνήλωσεν*
- **τὰ σώματα:** Αντικείμενο στο ρήμα *ἐκόσμησεν*.

β) **ῥώμη δὲ μετὰ μὲν φρονήσεως ὠφέλησεν, ἄνευ δὲ ταύτης πλείω τοὺς ἔχοντας ἔβλαψεν καὶ τὰ μὲν σώματα τῶν ἀσκούτων ἐκόσμησεν, ταῖς δὲ τῆς ψυχῆς ἐπιμελείαις ἐπεσκότησεν.**

Στην παραπάνω περίοδο να εντοπίσετε τις μετοχές (μονάδες 2) και να αναγνωρίσετε το είδος τους (μονάδες 2).

(μονάδες 4)

Μονάδες 10

Απάντηση

Μετοχές: τοὺς ἔχοντας, τῶν ἀσκούτων

τοὺς ἔχοντας: επιθετική μετοχή (ἐναρθρη) που λειτουργεί συντακτικά ως Αντικείμενο στο ρήμα «ἔβλαψεν»

τῶν ἀσκούτων: επιθετική μετοχή (ἐναρθρη) που λειτουργεί συντακτικά ως γενική κτητική στο «σώματα»